

Finns det historiskt grundade skäl att tro att Jesus verkligen uppstod från det döda?

Gary Habermas har utvecklat en metod som han kallar ”*The Minimal Facts Approach*”.¹ Det innebär att han bara utgår från fakta som nästan alla forskare inom området accepterar, alltså även starkt kritiska ateistiska forskare. Dessa fakta ska också ha stabila bevis som backar upp dem från flera oberoende källor. Han vill genom att använda den här metoden granska huruvida det kan anses troligt att utgående från fakta som nästan alla accepterar dra slutsatsen att Jesus verkligen, på ett fysiskt sätt, uppstod från det döda.

Historisk säkerhet

Innan vi granskar vilka fakta Habermas använder behöver det sägas några ord om historisk säkerhet. Det finns ingenting som en historiker kan bevisa till 100 % så att ingen annan möjlig tolkning kan försvaras på något sätt. I stället rör en historiker sig i spektret från mycket osannolikt till mycket sannolikt. Det finns inte någon fråga inom historisk vetenskap där 100 % av forskarna är av samma åsikt.

Fyra fakta plus ett

Habermas utgår från totalt fem olika fakta som han granskar. Vad gäller de fyra första omfattar i praktiken alla forskare inom området dem, medan vad gäller fakta nummer fem omfattas det av en betydande majoritet av forskarna, ca 75 %.²

Dessa är de fem fakta som Habermas anför:

1. Jesus dog genom att bli korsfäst
2. Jesu lärjungar var övertygade om att han uppstod och uppenbarade sig för dem
3. Förföljaren Paulus blev plötsligt förändrad
4. Skeptikern Jakob, Jesu bror, blev plötsligt förändrad
5. Graven var tom

Jag kommer nu att gå igenom de fem punkterna och vilka bevis eller indicier som ger stöd för dem.

Fakta 1: Jesus dog genom att bli korsfäst

I alla fyra evangelier rapporteras samstämmigt om att Jesus blev korsfäst. Men samma vittnesmål ges även av utombibliska vittnen:³

---

¹ Habermas, G & Licona, M. R. *The Case for the Resurrection of Jesus*. 2004. Kregel Publications. Grand Rapids.

² Habermas har gjort en omfattande kartläggning av olika forskares åsikter och därifrån kommit fram till procentsatsen.

³ Översättningen är min.

Josefus (ca 37–100)

När Pilatus, efter att ha hört anklagelserna från män av den högsta rang bland oss, hade dömt honom till korsfästelse... ”⁴

Tacitus (ca 55–120)

Nero...orsakade fruktansvärda plågor för en klass som var avskydd för sina styggelser, dessa kallades kristna av befolkningen. Kristus, från vilket namnet har sitt ursprung, led det extrema straffet under Tiberius regeringstid dömd av en av våra prokuratorer, Pontius Pilatus.⁵

Lucius av Samosata – en grekisk satiriker (ca 120–180)

De kristna tillber en man till denna dag...som blev korsfäst.⁶

Mara Bar-Serapion (Brevet skrivet ca 73 e.Kr.)

Vad gott fick judarna av att de mördade sin Vise Konung, när man beaktar att från den tiden drevs riket bort från dem?⁷

Talmud

Jesus blev hängd på påskkvällen.⁸

Att korsfästas beskrevs också som att hängas på trä under antiken.⁹

Se till exempel:

så ska den döda kroppen inte lämnas kvar på träet över natten. Du ska begrava den samma dag, för den som är upphängd är en Guds förbannelse. (5 Mos 21:23 SFB15)

Kristus har friköpt oss från lagens förbannelse genom att bli en förbannelse i vårt ställe. Det står skrivet: Förbannad är var och en som är upphängd på trä. (Gal. 3:13 SFB15)

Slutsats

Det är uppenbart att man kan beakta Jesu död genom korsfästelse som ett välgrundat historiskt faktum som är understött av samstämmiga vittnesmål av såväl bibliska som tidiga obibliska källor. Flera av dem med en negativ hållning till den kristna tron. Det här innebär samtidigt att Jesus verkligen var en historisk person som levde den tid Nya Testamentet anger att han levde. Det är bara historiska personer som kan utsättas för en historisk korsfästelse.

---

⁴ Josephus, *Antiquities* 18.64.

⁵ Tacitus, *Annals* 15.44 (ca 115 e.Kr)

⁶ Lucian of Samosata, *The Death of Peregrine*, 11–13. (ca 150 e.Kr.)

⁷ Dokumentet finns i det Brittiska muséet, Syriac Manuscript, Additional 14,658. Finns översatt i *Logos Protestant Edition of the early Church Fathers*. Se Habermas, 257 för mer exakt referens.

⁸ Talmud, Sanhedrin 43a.

⁹ Livy 1:26:6 ff; Luk 23:39; Gal 3:13.

Den extremt kritiske forskaren John Dominic Crossan från ”*The Jesus Seminar*” – som är känt för att bestå av radikala forskare som förnekar det mesta vad gäller Nya Testamentet – skriver:

Att Jesus korsfästes är så säkert som någonting historiskt någonsin kan bli.¹⁰

Fakta 2: Jesu lärjungar var övertygade om att han uppstod och visade sig för dem. Bland forskarna inom området råder det i praktiken konsensus om att lärjungarna verkligen trodde att Jesus hade visat sig för dem som uppstånden från det döda.

Den samsynen grundas bland annat på dessa punkter:

1. Lärjungarna själva hävdade att den uppståndne Jesus hade visat sig för dem
2. Efter att lärjungarna hade sett den uppståndne var de förvandlade från rädda och förnekande individer som fruktade för sina liv och gömde sig till att modigt offentligt proklamera Jesu död och uppståndelse. Detta trots vetskapen om att det tveklöst ledde till svårigheter, ibland tortyr, fängelse eller död.

Men hur kan man vara säker på att den bild som Nya Testamentet målar upp är korrekt? Är det verkligen så att Jesu lärjungar proklamerade att Jesus uppstått från det döda? Ja, det kan man sluta sig till baserat på nio tidiga och oberoende källor som kan delas upp i tre kategorier

1. Paulus vittnesmål om lärjungarna
2. Den muntliga traditionen i den tidiga kyrkan
3. Skrivna verk i den tidiga kyrkan

Paulus

Paulus kände personligen flera av apostlarna, däribland Petrus, Johannes och Jakob.¹¹ I 1 Kor 15:1–21 vittnar Paulus om hur central förkunnelsen om Jesu död och uppståndelse är för honom och de andra apostlarna.

Om Kristus inte har uppstått, då är vår predikan meningslös och er tro meningslös. Då står vi där som falska vittnen om Gud. (1 Kor 15:14-15a)

Den muntliga traditionen

Forskare är eniga om att det finns tidig muntlig tradition som blivit en del av böckerna i Nya testamentet. Den här traditionen är alltså äldre än de nytestamentliga skrifterna där de återfinns. En sådan tradition hittas i Första Korintierbrevet 15:3–5. Brevet är nedtecknat ca 55 e.Kr. så traditionen är äldre än det.

Jag förde vidare till er det allra viktigaste, vad jag själv har tagit emot: att Kristus dog för våra synder enligt Skrifterna,⁴ att han blev begravd, att han uppstod på tredje dagen enligt Skrifterna⁵ och att han visade sig för Kefas och sedan för de tolv.

---

¹⁰ John Dominic Crossan. *Jesus: A revolutionary Biography*. 1991, 145; se också: 154, 196, 201. San Fransisco. Harper Collins

¹¹ Gal 1:18–19; 2:2–20. Om detta råder i praktiken konsensus bland forskarna.

Många, även kritiska, forskare menar att Paulus mottog den här bekännelsen när han besökte Petrus och Jakob tre år efter sin egen omvändelse. Det betyder i så fall att han mottog den inom fem år från det att Jesus dog och uppstod.

Skrivna verk

Alla fyra evangelier samt apostlagärningarna, skrivna det första århundradet, vittnar alla om Jesu uppståndelse från det döda.

Utöver detta finns ett samstämmigt vittnesmål från kyrkofäderna. Kyrkofäderna är kyrkoledare i en period som följde apostlarnas tid. En del av kyrkofäderna hade själv umgåtts med apostlarna och mottagit undervisning direkt från dem. En del hade också utsetts som kyrkoledare direkt av apostlarna. Därför är det med stor sannolikhet som deras undervisning direkt kan härledas tillbaka till apostlarna. Följande kyrkofäder vittnar om att apostlarna på ett dramatiskt sätt hade påverkats av Jesu uppståndelse och vittnade frimodigt om den, trots det martyrium som oftast följde. Jesu uppståndelse var också ett centralt inlägg i de brev de själva skrev till församlingarna.

1. Clemens, (ca 30–100). Biskop i Rom. Kanske den som Paulus nämner i Fil 4:3.
2. Polycarpus, (ca 69–155). Biskop i Smyrna, antagligen tillsatt av Johannes
3. Irenaeus (ca 130–202)
4. Tertullian, (ca 155–220)
5. Origenes (185–ca 254)

Utöver dessa kyrkofäder skrev även Eusebius (263–ca 339), som ofta kallas den första kyrkohistorikern om Jesu uppståndelse och lärjungarnas övertygelse om den. Han hade tillgång till många källor som numera är försvunna. Vad gäller Paulus och Petrus martyrskap citerar han Dionysos av Korinth (skrev ca 170), Tertullian (skrev ca 200) och Origenes (skrev ca 230–250). Vad gäller martyriet för Jesu bror Jakob citerar han Josephus (skrev ca 95), Hegesippus (skrev ca 165–175) och Clemens av Alexandria (skrev ca 200).

Alla dessa källor, bibliska och obibliska, bekräftar lärjungarnas villighet att lida och dö för att de höll fast vid budskapet om Jesu död och uppståndelse. Det finns inga källor som vittnar om någon annan inställning hos lärjungarna än denna, de var villiga att dö för sanningen i sitt budskap.

Övertygelsen bevisas i villigheten att lida

Att lärjungarna verkligen var övertygade om att de hade sett Jesus som uppstånden demonstreras således av att de var villiga att lida martyrdöden för budskapet om den uppståndne frälsaren. Tertullian och Origenes rapporterar om hur Paulus blir halshuggen och Petrus korsfästs för budskapets skull under Neros tid, kanske 64 e.Kr. Tertullian rapporterar att de mötte martyriet med frimodighet och till och med glädje.

Man bör notera att de här lärjungarna inte hade blivit övertygade av att någon annan berättade om att Jesus faktiskt hade uppstått. Det var sin egen erfarenhet de vittnade om. De hade själva, med sina egna ögon, sett den uppståndne Jesus. De visste själva till 100 % om de

talade sanning eller inte. Varför skulle de alla, utan undantag, vara villiga att lida och dö för budskapet om den uppståndne om var och en av dem *visste* att allt var en lögn?

Det finns inte en enda rapport om att någon ändrade sitt budskap under tortyr, inte en enda. Kristendomen har alltid haft många fiender och skulle någon av lärjungarna avfallit skulle givetvis kritikerna ha använt detta i sina angrepp på kristendomen och dess sanningsanspråk.

Det finns åtminstone sju tidiga källor som vittnar om lärjungarnas ståndaktighet i martyriet: Lukas, Clemens av Rom, Polycarpus, Ignatius, Dionysius av Korint, Tertullian och Origenes. Inkluderar man även Paulus och Jesu bror Jakob finns det elva tidiga källor, bland annat Josephus.¹²

Detta kan betraktas som ett faktum

Bevisen för att lärjungarna verkligen var helt övertygade om att de hade sett den uppståndne Jesus är så överväldigande att även hyper-kritiska forskare som Bultmann och den ateistiske Gerd Lüdemann accepterar det som ett faktum. Lüdemann skriver:

Det kan anses som historiskt säkerställt att Petrus och lärjungarna hade erfarenheter efter Jesu död där han uppenbarade sig för dem som den uppståndne Kristus. 13

Fakta 3: Förföljaren Paulus förändras plötsligt

Historien om den dramatiska förändring som hade inträffat hos Paulus efter att han mött Jesus på Damaskusvägen omvittnas av honom själv i breven till Korint, Galaterna och Filippi. Utöver det finns berättelsen i Apostlagärningarna.¹⁴

Händelsen verkar även ha varit känd i Judéen inom tre år från händelsen. I Galaterbrevet 1:22–23 skriver Paulus så här:

Personligen var jag okänd för Kristi församlingar i Judéen, de hade bara hört sägas: "Han som förr förföljde oss förkunnar nu den tro han tidigare ville utrota." (SFB15)

Det som är annorlunda med Paulus jämfört med de ursprungliga lärjungarna är att han var en fiende till den kristna rörelsen. Han blev så övertygad av mötet på Damaskusvägen att hans tidigare liv och övertygelse kullkastades helt. Från att ha varit i en privilegierad och respekterad position i samhället var Paulus villig att acceptera det martyrium som det innebar att predika Jesus Kristus som korsfäst och uppstånden.

Paulus omvändelse och villighet att lida för evangeliet omvittnas förutom av Paulus själv och Lukas, Apostlagärningarnas författare, även av Clemens av Rom, Polycarpus, Tertullian, Dionysius av Korinth och Origenes.

---

¹² Då adderas Paulus, Josephus, Hegesippus och Clemens av Alexandria.

¹³ It may be taken as historically certain that Peter and the disciples had experiences after Jesus' death in which Jesus appeared to them as the risen Christ.

¹⁴ 1 Kor 15:9–10; Gal 1:12–16, 22–23; Fil 3:6–7; Apg 9:1–19.

Fakta 4: Jesu bror Jakob blir en lärjunge

Enligt Nya Testamentet hade Jesus åtminstone fyra bröder: Jakob, Josef (eller Joses), Judas och Simon, samt systrar.¹⁵ Även Josephus nämner Jakob som en av Jesu bröder:

*...the brother of Jesus who was called the Christ, whose name was James.*¹⁶

1. Innan Jesu uppståndelse från det döda rapporteras Jakob vara bland de som inte trodde.¹⁷

När hans anhöriga fick höra om det gick de ut för att ta hand om honom, eftersom man sade att han var från sina sinnen. (Mark 3:21 SFB15)

Inte ens hans bröder trodde på honom. (Joh 7:5 SFB15)

2. I det tidiga materialet i 1 Kor 15:3–7 nämns specifikt att Jesus visade sig för Jakob.¹⁸
3. Efter detta har Jakob kommit till tro och blivit en av ledarna i den kristna församlingen.¹⁹
4. Jakob var nu så övertygad över sanningen i Jesu död och uppståndelse att han var villig att lida martyrdöden. Att han gjorde så omvittnas av flera utombibliska källor, såväl kristna som icke-kristna: Josephus, Hegesippus och Clemens av Alexandria.²⁰

Vad hade hänt som förvandlade skeptikern till en troende som var villig att lida martyrdöden? Antagligen var det att Jesus visade sig för honom som uppstånden.

Fakta 5: Den tomma graven

Till skillnad från de fyra första fakta som omfattas av i praktiken alla forskare inom området är det en känd del forskare som inte omfattar att graven var tom. Men det är ändå ca 75 % av forskarna som omfattar att graven verkligen var tom.²¹

Habermas har identifierat 23 argument för att graven faktiskt var tom bland kritiska forskare, men vi ska se på endast tre av dem.

Argument 1: Jerusalemfaktorn

Jesus avrättades i Jerusalem. Det var också där som Jesus först uppenbarade sig för lärjungarna och 100-tals andra:

Därefter visade han sig för mer än femhundra bröder på samma gång. De flesta av dem lever än, även om några har insomnat. (1 Kor 15:6 SFB15)

---

¹⁵ Matteus 12:46–50; 13:55–56; Markus 3:31–35; 6:3; Lukas 8:19–21; Johannes 2:12; 7:3, 5, 10; Apostlagärningarna 1:13–14; 1 Korintierbrevet 9:5; Galaterbrevet 1:19.

¹⁶ Antiquities 20:200. I engelska översättningar skriver man James när det står Jakob i grundtexten.

¹⁷ Andra ställen som antyder att Jesus inte accepterades är: Matt 13:55–57; Mark 3:31–35

¹⁸ Sedan visade han sig för Jakob och därefter för alla apostlarna. (1 Kor 15:7)

¹⁹ Apg 15:12–21; Gal 1:19.

²⁰ Skrifterna av Hegesippus och Clemens finns inte längre tillgängliga, men de citeras av kyrkohistorikern Eusebius (300-talet): *Ecclesiastical History* 2.23. Josephus: *Antiquities* 20.200.

²¹ Habermas identifierade mer än 100 kvalificerade forskare för och 35 mot. Bland kritiska forskare har Habermas identifierat 23 olika argument för att graven faktiskt var tom. (Habermas sid 287)

Det skulle ha varit en omöjlighet för budskapet om en uppstånden Jesus att ta fart i Jerusalem om inte graven verkligen var tom.

Det finns inte något textvittne som påstår att graven inte var tom, varken i romerska eller judiska källor. Det fanns många kritiker till evangeliet och skulle det ha funnits en grund till att förneka att graven faktiskt var tom skulle det givetvis ha varit ett huvudargument mot att Jesus faktiskt hade uppstått. Under det andra århundradet skrev till exempel Celsus specifikt mot Jesu uppståndelse från det döda, men han förnekar inte att graven var tom.

Att sådana skrifter saknas beror nog inte heller på att de inte överlevt. Skulle en sådan anklagelse ha varit känd skulle den tveklöst ha bemötts i de skrifter som skrevs av kyrkofäderna och andra tidiga kristna vittnen och apologeter.²² Men det finns inte ett tillfälle då ett sådant argument bemöts. Den logiska förklaringen till den tystnaden är att ingen kunde påstå att graven var annat än tom.

Argument 2: Omvittnas av fiender

Om en vän vittnar till din fördel kan det givetvis vara ett korrekt vittnesmål, men om en fiende vittnar om samma sak ökar trovärdigheten ytterligare.

Det är alltså inte endast tyst om saken från Jesu fiender. Även de medgav indirekt att graven var tom. Det gör de i och med att de anklagar Jesu lärjungar för att ha stulit kroppen.²³

Dessa samlades med de äldste och beslöt att ge soldaterna en stor summa pengar¹³ och sade: "Säg så här: Hans lärjungar kom på natten och rövade bort honom medan vi sov. (Matt 28:12 SFB15)

Graven var alltså tom! Hade en kropp av något slag funnits att visa upp hade man inte behövt anklaga lärjungarna för stöld. Det här är det enda försöket att förklara den tomma graven man känner till från Jesu fiender. Skulle anklagelsen vara sann blir lärjungarnas villighet att med sina liv betala för vad de visste var en lögn svår att förstå.

Argument 3: Kvinnor som primära vittnen

Kvinnor presenteras som de första uppståndelsevittnena i alla fyra evangelier. Det är endast i två av dem som det kommer fram att senare besökte också två av de manliga lärjungarna den tomma graven.²⁴

Detta är anmärkningsvärt eftersom kvinnliga vittnen inte betraktades som lika tillförlitliga som män varken i romersk eller judisk kultur. En kvinnas vittnesmål kunde jämföras med en rövares vittnesmål.

---

²² T.ex. Justinus, Tertullian och Origenes.

²³ Anklagelsen omvittnas även av Justinus Martyren, *Trypho 108*; Tertullian, *De Spectaculis 30*.

²⁴ Så sker i Luk 24:12; Joh 20:3–9.

Om Jesu tomma grav var en bluff är det oförståeligt att man skulle fabricera en historia där kvinnor var de första och primära vittnena, i två av evangelierna dessutom de enda. Den enda logiska motiveringen att presentera kvinnor som huvudvittnen är att det är så det var.

Slutsats om den tomma graven

Redan på basis av de här tre argumenten, det finns åtminstone 20 till, kan budskapet om den tomma graven anses som historiskt tillförlitligt. Så här skriver kyrkohistorikern William Wand:²⁵

Alla strikt historiska bevis som finns talar för den tomma graven. De forskare som förkastar den borde inse att de gör det på basis av något annat än historiskt vetenskapliga belägg.

Skulle den tomma graven stå som ett ensamt argument skulle den inte bevisa mycket. Då skulle en stöld vara ett trovärdigt alternativ. Men kombinerat med vittnesmålen om att Jesus visade sig för lärjungarna och vid ett tillfälle 500 andra, samt Paulus och Jakobs omvändelse gör trovärdigheten för att graven faktiskt var tom stor. Att de alla var villiga att dö för vittnesmålet styrker givetvis trovärdigheten ytterligare. De hade inte blivit övertygade av någon annan, åtminstone Petrus och Johannes hade själva med egna ögon sett den tomma graven. Petrus blev en annan människa efter uppståndelsen och den tomma graven än han var under påsken då han förnekade och svor att han inte kände ”den mannen”.

Vad innebär dessa fem fakta?

Dessa fem fakta är fakta som, vad gäller de fyra första, accepteras av nästan alla seriösa forskare inom området och vad gäller den tomma graven av en stor majoritet, ca 75 %.

De fem fakta är:

1. Jesus dog genom att bli korsfäst
2. Jesu lärjungar var övertygade om att han uppstod och visade sig för dem
3. Förföljaren Paulus förändras plötsligt
4. Jesu bror Jakob blir en lärjunge
5. Den tomma graven

Det här är alltså fem fakta som en teori måste kunna förklara. En och samma teori måste alltså kunna förklara alla fem fakta, inte bara ett eller två av dem.

En teori som harmonierar fullständigt med alla fem fakta är att Jesus korsfästes, han uppstod från graven och visade sig för lärjungarna, Jesu bror Jakob och senare Paulus. Detta är den enda teorin som klarar av att förklara alla fem fakta samtidigt. Att så är fallet erkänns av seriösa forskare, även sådana som ändå inte kan erkänna att Jesus verkligen både dog och uppstod. Man kan inte trovärdigt förklara alla fem fakta på något annat sätt, åtminstone är det ännu ingen som lyckats.

---

²⁵ William Wand. *Christianity: A Historical Religion?* 1972, 93–94.

Försök till andra förklaringar

Jag kommer inte att gå igenom de alternativa förklaringarna som man presenterat. Jag relaterar endast till några av dem kort. Jag hänvisar till Habermas för en gedigen genomgång.

Några vanliga förslag:

1. En legendartad utveckling då de historiska händelserna småningom broderas ut.
2. Lurendrejeri, endera så att lärjungarna ljuger om allt eller så att någon annan stjal kroppen.
3. Jesus dog inte på riktigt.
4. Hallucinationer.

Det finns givetvis många fler, men ingen av dem kan förklara alla fem accepterade fakta med någon trovärdighet. Vad gäller de här fyra noterar jag kort följande:

1. Budskapet om Jesu död och uppståndelse var det som lärjungarna predikade i Jerusalem nästan direkt efter händelserna. Även mycket kritiska forskare omfattar att det åtminstone skedde inom några år från Jesus död och uppståndelse då Jerusalem ännu var fullt av människor som hade varit med om de ursprungliga händelserna. Det finns ingen tid för legender att utvecklas. Legendteorin kan inte heller förklara fakta 2–5.
2. Lärjungarna var villiga att bli martyrer på basis av vad de själva sett och hört, inte vad någon annan hade ljugit ihop för dem. De själva var källan till uppfattningen att Jesus dött, uppstått och visat sig för dem.
3. För den som vet något om korsfästelseprocessen är det klart att en halvdöd Jesus som skulle ha visat sig för lärjungarna men oförmögen att gå med sina förstörda fötter osv skulle inte ha övertygat lärjungarna om att han var en uppstånden Messias som besegrat döden.
4. Hallucinationer upplevs inte tillsammans i stora grupper, Jesus visade sig samtidigt för många. Fienden Paulus har ingen orsak att börja hallucinera om en uppstånden Jesus. Han var ju övertygad om att han var en bedragare – som man äntligen hade fått livet av.

Det här är alltså några av de vanligaste och bästa alternativa förslagen. Ingen av dem kan förklara de fem fakta som allmänt accepteras.

Slutsats

På basis av vad jag presenterat ovan kan jag dra slutsatsen att det mest sannolika är att Jesus från Nasaret inte bara levde som en historisk person som dog korsfästesdöden, utan han uppstod även och visade sig som uppstånden, hans grav var verkligen tom.

Denna slutsats dras alltså inte för att man menar att Bibeln är Guds ord, att den är felfri, att evangelierna verkligen är skrivna av lärjungarna osv. Den här slutsatsen kan dras på basis av de fem fakta som är omvittnade av många källor, kristna som icke-kristna, vänliga som fientliga. Slutsatsen dras oberoende av vem som skrivit evangelierna osv. Den dras utgående från fakta som accepteras även av dem som bekänner sig som ateister och som förnekar att

Nya Testamentet är något annat än ett gammalt kulturellt dokument, som vilka andra skrifter som helst. Slutsatsen att det mest troliga är att Jesus verkligen uppstod från det döda dras på basis av historiskt väl belagda fakta.

Vad hindrar då alla att acceptera att Jesus dog och uppstod som de historiska källorna samstämmigt vittnar om? En sak som kan hindra är om man från början utesluter att det finns en Gud som är mäktig att ingripa i historien, som har makt att när han vill sätta naturlagarna ur spel. Utesluter man att en sådan Gud existerar, då kan man inte godkänna tanken att Jesus faktiskt kan ha uppstått från det döda.

Tore Jungerstam